

Педагогічна творчість В.О. Сухомлинського є невичерпною скарбницею педагогічної мудрості про навчання і виховання дітей засобами естетотерапевтичного впливу на особистість, зокрема казкою, цікавими іграми, музикою, дитячою творчістю. У педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського сучасна шкільна практика знаходить відповідь на питання, пов'язані з залученням учнів до естетики оточуючого середовища. Цей напрямок у системі початкової освіти молодших школярів набуває важливого предметного, суспільного та художнього значення.

Література:

1. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5 т. – Т. 1. – К. : Рад. шк., 1977. – 637 с.
2. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5 т. – Т. 3. – К. : Рад. шк., 1977. – 279 с.
3. Федій О. А. Естетотерапія : навч. посіб. / О. А. Федій. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 304 с.

Воровка М. І., кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки і педагогічної майстерності
*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

ДІЯЛЬНІСТЬ ОСЕРЕДКІВ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ З ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ

Різноманітні форми розвитку гендерної культури пропонують осередки (центри) гендерної освіти вищих навчальних закладів. Так, у 2002 році, на вимогу часу для інтерактивного комплексного навчання волонтерів зі студентів та магістрів при Центрі гендерних студій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка було створено Школу гендерної рівності як школу волонтерів, яка реалізує наступні функції:

1. Навчально-методичну: надання методичної допомоги з питань гендерного виховання учнівської та студентської молоді; організація та проведення навчальних тренінгів і семінарів для волонтерів; теоретична та практична підготовка волонтерів до роботи щодо пропагування ідеї гендерної рівності серед однолітків; проведення круглих столів та брифінгів з питань волонтерської діяльності.

2. Організаційну: планування заходів; організація підготовки та перепідготовки волонтерів; залучення викладачів та тренерів; налагодження творчих та ділових контактів з освітніми установами та громадськими організаціями.

3. Інформаційну: інформування ЗМІ та громадськість міста й області щодо пріоритету гендерного підходу у різних сферах життєдіяльності молоді; організація рекламних кампаній; презентації міні-проектів.

4. Координаційну: координація взаємодії та співпраці Школи гендерної рівності з усіма гендерними студіями ЦГС ТНПУ імені Володимира Гнатюка, іншими вищими навчальними закладами, із школами та громадськими організаціями, гендерними бюро управління молоді та спорту, освіти і науки, соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, місцевою виконавчою владою, органами молодіжного самоврядування, із центрами гендерних досліджень як на Україні, так і за її межами.

5. Контролюючу: контроль за своєчасністю, якістю та ефективністю реалізації програми навчання волонтерів у Школі гендерної рівності.

6. Дослідницьку: експрес-дослідження волонтерами гендерних установок у різних вікових групах населення та їх інтерпретація, контент-аналіз гендерних настановлень у провідних жіночих, чоловічих, дитячих часописах, шкільних підручниках тощо.

7. Аналітичну: аналіз ефективності реалізації програми діяльності Школи гендерної рівності, розробка стратегічних планів [3].

Сьогодні осередки гендерної освіти вищих навчальних закладів визначають як інституції, що створюються з метою надання інформаційно-методичної та науково-практичної підтримки викладацькому складу та студентській молоді ВНЗ щодо впровадження у навчально-виховний процес гендерної складової, задля забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, ліквідації всіх форм дискримінації та запобігання насильству. У 2012 р., за ініціативи Обласного гендерного ресурсного центру та сприяння Фонду імені Фрідріха Еберта, осередки об'єдналися у Всеукраїнську Мережу осередків гендерної освіти. Її поява та діяльність, на думку Т. Дрожжиної [1], стала відповіддю на реальний суспільний запит щодо модернізації системи вищої школи та подолання будь-яких проявів явної чи прихованої дискримінації в практиках вищих навчальних закладів. З 2015 р. координатором Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти є гендерний ресурсний центр Сумського державного університету, на чолі з Н. Світайло. На початок 2019 р. кількість осередків гендерної освіти в мережі досягло майже 40.

Мета діяльності Мережі:

- об'єднання зусиль гендерних науковців і практиків для забезпечення сталого впровадження принципів гендерної рівності в освіту, відповідно до міжнародних зобов'язань та нормативних документів, чинних в Україні;
- визначення спільних напрямів і завдань діяльності ЦГО (ГО) ВНЗ;
- обмін досвідом, напрацюваннями та методиками;
- організаційна та експертна підтримка у становленні чинних та сприяння у створенні нових ОГО 1.

Робота Мережі сприяє збагаченню арсеналу засобів розвитку гендерної культури студентства. Вже протягом перших двох років існування, за даними Т. Ісаєвої [2], членами мережі проведено понад 500 різноманітних заходів із гендерної тематики, тематики запобігання насильству у сім'ї, протидії торгівлі

¹ Всеукраїнська мережа осередків гендерної освіти ВНЗ <http://gendercenter.sumdu.edu.ua/index.php/pro-nas>

людьми, до яких залучено близько 10000 учасників та учасниць. Під час шкіл, семінарів, та інших спільних заходів було розроблено низку документів, що регламентують діяльність Мережі та зібрано «Спільну скарбничку» напрацювань, авторських проектів та методик. Серед документів: алгоритм створення центру гендерної освіти у ВНЗ, Концепція діяльності Всеукраїнської мережі центрів гендерної освіти (гендерних центрів) ВНЗ, Концепція гендерночутливого ВНЗ.

Популяризації ідей розвитку гендерної культури в освітньому просторі може сприяти залучення до їх обговорення, висвітлення результатів дискусій та поширення позитивного досвіду через засоби масової інформації, різноманітні форми взаємодії із суспільством. І, нарешті, слід також пам'ятати про відкриту недискримінаційну взаємодію всіх учасників педагогічного процесу.

Література:

1. Впровадження гендерного підходу в систему вищої освіти України: досвід та кращі практики Всеукраїнської мережі осередків тендерної освіти ВНЗ 2012 – 2014 роки / Т. Дрожжина, Т. Ісаєва, Н. Світайло, О. Давліканова. – К.: Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні. – 44 с. http://gendercenter.sumdu.edu.ua/images/docs/vpr_g_p.pdf
2. Ісаєва Т. А. На шляху до гендерночутливого освітнього простору: діяльність Всеукраїнської мережі центрів гендерної освіти у ВНЗ / Т.А. Ісаєва. // Формування у молоді гендерно-відповідальної поведінки (на прикладі українських ВНЗ): навчальний посібник / за заг. ред. Н. Світайло. – Суми : Видавництво РА «Хорошие люди», 2013. – С. 69–71.
3. Кізь О.Б. Школа гендерної рівності: сім років просвітницької діяльності з формування гендерної культури молоді / О.Б. Кізь // Через освіту до рівності: Тези наукової конференції в рамках Всеукраїнського гендерного освітнього форуму, 17-18 лютого 2010 року, Київ. – К., 2010. – С. 52–57.

Зброєва Н. Б., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та психології

*Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені К. Д. Ушинського
м. Чернігів, Україна*

СУЧАСНА ДИТИНА – ЧИТАЧ ЧИ СЛУХАЧ?

Однією з причин, що перешкоджають добробуту українців, який би відповідав загальноновизнаним світовим стандартам, є низький рівень загальнокультурної компетентності населення (від простих громадян до політичного класу, бізнес еліти та шоу бомонду), що, на нашу думку, багато в чому обумовлено зниженням інтересу до читання. Сучасну ситуацію в цьому відношенні можна назвати кризою читацької культури, коли країна підійшла до критичної межі зневаги читан-